

Sygn. akt IV U 1083/20

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 stycznia 2021 r.

Sąd Okręgowy w Zielonej Górze IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Bogusław Łój

Protokolant: sekretarz sądowy Joanna Dejewska vel Dej

po rozpoznaniu w dniu 07 stycznia 2021 r. w Zielonej Górze

odwołania R. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 07.02.2020 r. znak (...)

o ustalenie wysokości kapitału początkowego

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że uwzględnia w wysokości kapitału początkowego wnioskodawcy R. K. okres jej zatrudnienia od 01.07.1989 r. do 30.11.1993 r. w (...) w Z.

sędzia Bogusław Łój

Sygn. akt IV U 1083/20

UZASADNIENIE

Decyzją z 07.02.2021 r., znak: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. ustalił kapitał początkowy ubezpieczonej R. K. kapitał początkowy na 01.01.1999 r.

Ustalając wartość kapitału początkowego, Zakład nie uwzględnił okresu zatrudnienia od 01.07.1989 r. do 30.11.1993 r. w (...) w Z., ponieważ nie został wystarczająco udowodniony.

W odwołaniu od powyższej decyzji ubezpieczona R. K. wniosła o zmianę tej decyzji i uznanie okresu zatrudnienia od 01.07.1989 r. do 30.11.1993 r. w (...) w Z. przy obliczaniu kapitału początkowego.

W uzasadnieniu ubezpieczona wywodziła, że od 01.05.1987 r. do 31.01.2018 r. była zatrudniona w tym samym zakładzie pracy, który zmienił właściciela i nazwę, wykonywała tę samą pracę administracyjno-biurową, laboranta, kasjera. W spornym okresie od 01.07.1989 r. do 30.11.1993 r. zatrudniona była w (...) w Z., reprezentowanej przez E. K. – agenta. Korzystała ze zwolnień lekarskich, przebywała w szpitalu i na urlopie macierzyńskim, a by korzystała z publicznej służby zdrowia i miała wypłacane przez ZUS świadczenia wynikające ze zwolnień lekarskich i urodzenia dziecka, musiała być zatrudniona i mieć poświadczenie tego zatrudnienia w legitymacji ubezpieczeniowej. Musiały również być opłacane składki na ubezpieczenie społeczne.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania, podtrzymując stanowisko zawarte w zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny.

Ubezpieczona R. K., urodzona (...), złożyła organowi rentowemu wniosek w sprawie kapitału początkowego 21.08.2019 r.

Zaskarżaną decyzją z 07.02.2020 r. pozwany ustalił kapitał początkowy ubezpieczonej na 01.01.1999 r.

Do ustalenia wartości kapitału początkowego Zakład przyjął podstawę wymiaru kapitału początkowego w kwocie 762,08 zł.

Do obliczenia podstawy kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. od 01.01.1981 r. do 31.12.1990 r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 62,42%. Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustalono w wyniku pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru wynoszącego 62,42% przez kwotę 1 220,89 zł, tj. kwotę bazową.

Uwzględniono okresy składkowe – łącznie 14 lat, 4 miesiące i 25 dni, tj. 172 miesiące, oraz nieskładkowe – 4 miesiące i 4 dni, okresy sprawowania opieki nad dzieckiem (dziećmi): 1 rok 9 miesięcy i 12 dni; łączny okres nieskładkowy przyjęty do obliczenia kapitału początkowego wynosi 2 lata, 1 miesiąc i 16 dni, tj. 25 miesięcy.

Kapitał początkowy ustalony na 01.01.1999 r. wyniósł 71 647,29 zł.

Okoliczności niesporne, ustalone na podstawie akt organu rentowego.

Okres:

- od 01.07.1989 r. do 31.03.1990 r. został uwzględniony przez ZUS do stażu pracy z tytułu zatrudnienia w Biurze (...);
- od 03.02.1992 r. do 30.11.1993 r. został uwzględniony z tytułu zatrudnienia w Poradni (...) w Z.;
- od 01.04.1991 r. do 02.02.1992 r. został uwzględniony jako opieka nad dzieckiem urodzonym (...);
- od 03.02.1992 r. do 31.12.1993 r. został uwzględniony z tytułu zatrudnienia w Poradni (...) w Z..

Okoliczności niesporne, ustalone na podstawie akt organu rentowego.

Angażem z 28.06.1989 r. E. K., kierownik (...) w Z., powierzył ubezpieczonej obowiązki laboranta-kasjera w tej Pracowni, do czasu zawarcia szczegółowej umowy o pracę, co nastąpi do 20.07.1989 r.

Na podstawie umowy o pracę, podpisanej 21.07.1989 r., ubezpieczona została zatrudniona w (...) w Z., reprezentowanej przy zawieraniu umowy przez E. K. – agenta, na czas nieokreślony, w pełnym wymiarze czasu pracy, na stanowisko laboranta – kasjera.

Na podstawie powyższej umowy ubezpieczona była zatrudniona w (...) w Z. do 30.11.1993 r.

W spornym okresie od 01.07.1989 r. do 30.11.1993 r. ubezpieczona wykonywała pracę w pełnym wymiarze czasu pracy na umówionym stanowisku laboranta.

Jedyna przerwa w wykonywaniu tej pracy przypadła na okres urlopu macierzyńskiego, za który ubezpieczona pobrała świadczenia. Praca wykonywana w innych podmiotach była wykonywana dodatkowo, oprócz zatrudnienia w Pracowni.

Pracownia była własnością Państwowego Ośrodka (...) w S.. E. K. prowadził Pracownię na warunkach zlecenia jako agent. (...) odprowadzał składki na ubezpieczenie społeczne za E. K. i ubezpieczoną.

Dowód: - zeznania ubezpieczonej, k. 32v w zw. z k. 17-17v akt sąd.;

- angaż z 28.06.1989 r., k. 41, angaże, k. 42-47 akt kapitału początkowego;

- umowa o pracę, legitymacja ubezpieczeniowa, w aktach świadczenia przedemerytalnego;

- oświadczenie E. K., k. 20-20v akt sąd.

W okresie od 01.12.1993 r. do 31.01.2018 r. ubezpieczona była zatrudniona w (...) E. K. w Z. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku laboranta, pracownika administracyjno-biurowego.

Dowód: świadectwo pracy z 31.01.2018 r., umowa o pracę z 01.12.1993 r.,

w aktach świadczenia przedemerytalnego.

Sąd rozważył, co następuje.

Odwołanie okazało się zasadne.

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie było ustalenie, czy pozwany organ rentowy zaskarżoną decyzją prawidłowo ustalił wartość kapitału początkowego ubezpieczonej, przy czym spór ten sprowadzał się do rozstrzygnięcia, czy pozwany zasadnie odmówił uwzględnienia okresu zatrudnienia od 01.07.1989 r. do 30.11.1993 r. Pozostałe elementy zaskarżonej decyzji nie zostały przez ubezpieczoną zakwestionowane.

Zgodnie z art. 173 ust. 1 ustawy z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 53 ze zm.), dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., którzy przed dniem wejścia w życie ustawy opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek, ustala się kapitał początkowy.

Zgodnie z art. 174 ust. 1, kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53, z uwzględnieniem ust. 2-12.

Jak stanowi ust. 2 tego artykułu, przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy:

- 1) okresy składkowe, o których mowa w art. 6;
- 2) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5;
- 3) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1-3 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2.

W myśl przepisu art. 116 ust. 5 ustawy o emerytalnej w związku z § 22 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 11.10.2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. Nr 237, poz. 1412), jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania oraz spółdzielczej umowy o pracę jest świadectwo pracy, zaświadczenie płatnika składek lub innego właściwego organu, wydane na podstawie posiadanych dokumentów lub inny dokument, w tym w szczególności:

- 1) legitymacja ubezpieczeniowa;
- 2) legitymacja służbowa, legitymacja związku zawodowego, umowa o pracę, wpis w dowodzie osobistym oraz pisma kierowane przez pracodawcę do pracownika w czasie trwania zatrudnienia.

Podkreślenia jednak wymaga, że zgodnie z ugruntowanym orzecznictwem i utartą praktyką, przepisy rozporządzenia z 11.10.2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe mają zastosowanie w postępowaniu przed organem rentowym. Natomiast w postępowaniu wywołanym wniesionym odwołaniem od decyzji organu rentowego,

sąd nie jest związany treścią tych przepisów i stosownie do okoliczności ocenia całokształt materiału dowodowego według zasad wynikających z art. 233 § 1 k.p.c. (wyrok SA w Lublinie z 23.01.2020 r., sygn. akt III AUa 1014/2018).

W sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych w postępowaniu sądowym, zgodnie z treścią art. 473 k.p.c., nie stosuje się także przepisów ograniczających dopuszczalność dowodu z zeznań świadków i przesłuchania stron. W postępowaniu przed sądem, także wówczas, gdy przedmiotem sporu jest podstawa wymiaru świadczeń ubezpieczeniowych, fakty mające dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie mogą być dowodzone wszelkimi dostępnymi środkami, a do sądu należy ocena ich wiarygodności (wyrok SA w Warszawie z 04.03.1997 r., sygn. akt III AUa 105/97, wyrok SA w Białymstoku z 18.08.1993 r., sygn. akt III AUr 294/93).

Wymienione wyżej rozporządzenie nie ma zastosowania w postępowaniu sądowym prowadzonym wskutek odwołania od decyzji organu rentowego. To bowiem toczy się według reguł określonych w kodeksie postępowania cywilnego, w którym obowiązuje zasada swobodnej oceny dowodów wyrażona w art. 233 § 1 k.p.c. Słuszność tego poglądu potwierdziło jednolite stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w tym zakresie w licznych orzeczeniach (por. wyrok SN z 02.02.1996 r., sygn. akt II URN 3/95), które niniejszy sąd w pełni podziela.

Zgodnie z art. 233 § 1 k.p.c., sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału.

Zatem w przypadku, gdy nie ma możliwości uzyskania dokumentów wskazanych w przywołanym powyżej rozporządzeniu, możliwe jest ustalenie okresów zatrudnienia w oparciu o inne wiarygodne dowody, w tym zeznania świadków lub strony.

Przeprowadzone w niniejszej sprawie postępowanie dowodowe prowadzi do wniosku, że ubezpieczona udowodniła sporny okres zatrudnienia od 01.07.1989 r. do 30.11.1993 r., a zatem okres ten powinien podlegać zaliczeniu przy ustalaniu przez organ rentowy kapitału początkowego.

Z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, w postaci umowy o pracę, dalszych angaży, wpisów w legitymacji ubezpieczeniowej oraz zeznań samej ubezpieczonej wynika, że w spornym okresie wykonywała pracę w (...) w Z., w pełnym wymiarze czasu pracy, na stanowisku laboranta.

Zeznania ubezpieczonej są spójne i logiczne, pokrywają się z treścią angaży z 28.06.1989 r. i umowy o pracę, podpisanej po przystąpieniu ubezpieczonej do pracy. Kolejne angaże potwierdzają dalsze zatrudnienie ubezpieczonej w spornym okresie.

Legitymacja ubezpieczeniowa zawiera wpisy o uprawnieniu do świadczeń leczniczych z datami 02.11.1989, 20.02.1990, 24.10.1990, 15.02.1991, 90.90.1991, 01.02.1991, 30.03.1992, 20.08.1992, 22.11.1993 r. W dziale z poświadczeniami o okresach zatrudnienia znajduje się pieczęć pracodawcy i data 30.06.1989 r., ustanie zatrudnienia: 30.11.1993 r. W kontekście całokształtu materiału dowodowego sprawy również ta legitymacja potwierdza sporny okres zatrudnienia.

Pozwany zwracał uwagę na brak świadectwa pracy za sporny okres, jednakże zdaniem sądu, ubezpieczona nie może ponosić negatywnych konsekwencji braku takiego dowodu, wystawionego przez pracodawcę, skoro sporny okres udowodniła przy pomocy innych dowodów z dokumentów i swoich zeznań.

Ponadto pozostałe okresy zatrudnienia, przypadające na sporny okres, nie stanowiły przeszkody w wykonywaniu pełnoetatowej pracy w Pracowni.

W piśmie procesowym z 21.12.2020 r. ZUS podkreślił, że E. K. jako agent nie był uprawniony do poświadczania okresu zatrudnienia ubezpieczonej (k. 40-40v akt sąd.). Jednakże dokumentacja, również ta podpisana przez E. K., podlegała swobodnej ocenie pod kątem ustalenia, czy faktycznie zatrudnienie miało miejsce, a nie czy dokumenty zostały

wystawione przez formalnie odpowiedni podmiot. Pozwany ostatecznie nie zakwestionował zeznań ubezpieczonej, nie zakwestionował też autentyczności dokumentacji (umowy o pracę, angaży), z której wynika fakt zatrudnienia.

Faktycznie, zgodnie z § 13 ust. 2 uchwały nr 17 Rady Ministrów z 18.02.1983 r. w sprawie ogólnych warunków umów agencyjnych i umów na warunkach zlecenia między jednostkami gospodarki uspołecznionej a osobami fizycznymi, agent jest pracodawcą osób przez niego zatrudnionych i ponosi wszelkie obciążenia z tym związane. Niezależnie jednak od tego, czy podmiotem oznaczonym jako pracodawca był agent, Państwowy Ośrodek (...) czy Pracownia, w sprawie nie budzi wątpliwości, że ubezpieczona wykonywała w spornym okresie pracę w pełnym wymiarze czasu pracy na rzecz Pracowni, zatem okres ten powinien zostać zaliczony jako okres zatrudnienia.

Mając powyższe na względzie, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., orzeczono jak w sentencji wyroku.